

Opin ja taidan

Uudet lukutaidot Sallan
perusopetuksessa

**OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ**

Opin ja taidan -oppitunnit

Uudet lukutaidot –hankkeessa Sallan peruskoulun 4. ja 7. luokan oppilaille rakennettiin digitaalinen oppimisympäristö sekä suunniteltiin oppitunnit opiskelutaitojen, toiminnanohjauksen ja perustaitojen opettamista ja oppimista varten. Hanke toteutettiin vuonna 2024. Oppilaille varattiin ym. taitojen opettamista ja oppimista varten lukujärjestyksestä oma tunti nimellä Opin ja taidan.

Opin ja taidan –oppitunneilla opiskeltavat asiat on jaettu neljään aihe-alueeseen:

- Hyvinvointitaidot
- Opiskelutaidot
- Tunnetaidot
- Yhteistyötaidot

Opin ja taidan materiaalit

Oppitunteja ja niiden suunnittelua varten luotiin Google Classroomiin kurssi, jonne tuotiin pohjat vuosikellolle ja tarkemmille tuntisuunnitelmille, kerättiin runsaasti itse tehtyjä ja valmiita tehtäviä ja materiaaleja eri aihealueista sekä rakennettiin jokaiselle aihealueelle oppilaille itsearviointi. Kurssi nojaa vahvasti opettajan oppilaantuntemukseen: opettajalla on käytössä runsaasti materiaalia, josta voi rakentaa juuri omalle ryhmälleen sopivan oppimiskokonaisuuden.

Hyvinvointitaidot

Hyvinvoinnilla on iso merkitys oppimisen mahdollistajana. Terveellinen ravinto, riittävä lepo ja uni ja liikunta sekä mm. vireystilan säätelyn taidot ovat olennaisen tärkeitä koko elämän ajan ja niitä on hyvä oppia tietoisesti jo pienestä pitäen.

Oikealla on esimerkkejä Opin ja taidan –kokonaisuuden Google Classroomissa olevasta hyvinvointitaitoihin liittyvistä materiaaleista. Jokainen materiaalipaketti on merkitty tavoitteeseen/tavoitteisiin viittaavalla tunnuksella.

Tavoitteet:

H1 Oppilas oppii energian säätelyn taitoja (vireystila, motivaatio, fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen energia)

H2 Oppilas oppii palautumisen ja lepäämisen taitoja (sisältäen uni)

H3 Oppilas oppii ruokaan ja ravitsemukseen liittyviä taitoja

H4 Oppilas oppii liikkumiseen liittyviä hyvinvointitaitoja

Esimerkkejä Classroomista

4. luokka

Hyvinvointitaidot

- Tavoitteena olevat hyvinvointitaidot H1-...
- H1-H4 Hyvinvointiviikkobingo
- H1-H4 Hyvinvointikalenteri (huoltajia osa...
- H1-H4 Hyvinvointitaitopelejä
- H1-H4 Hyvinvointitalo taidetehtävä (45 ...
- H2-H4 TEKO - Terve koululainen

7. luokka

Hyvinvointitaidot

- Tavoitteena olevat hyvinvointitaidot H1-...
- H1, H2 Rentoutumis- ja läsnäoloharjoituk...
- H1-H4 Terveyspeli ja hyvinvointiviikkoteh...
- H1-H4 Digi ja hyvinvointi
- H2-H4 ActionTrack -tehtäväradat
- H2, H4 UKK-instituutin materiaalia liikke...

Materiaalipaketit Classroomissa

Oikealla on esimerkki siitä, miltä yksittäinen materiaalipaketti näyttää. Tässä aiheena on 7-luokkalaisille ”Digi ja hyvinvointi”. Materiaaleissa on sisältöä vastaamaan kunkin aihealueen jokaiseen tavoitteeseen. Tämän esimerkin aihealueen sisällöt ja tehtävät löytyvät Mannerheimin lastensuojeluliiton sivustolta ja Nuortennetistä sekä Kansallisen audiovisuaalisen instituutin sivuilta, joilta on poimittu aiheeseen sopivat tehtävät suoraan listaksi. Osa materiaaleista on myös ladattavissa omalle koneelle tai pilveen talteen.

H1-H4 Digi ja hyvinvointi

Riikka Sorjamaa • 10.6.2024 (Muokattu 13.2.)

Miten hyvin tunnet pelien ikäraajat ja sisältömerkinnät? (Nuortennetti)

- Keskustellaan pelien ikärajoista ja siitä, miksi ne ovat olemassa (ei kerro pelin haastavuudesta vaan soveltuvasta sisällöstä).
Tehdään Nuortennetin Miten hyvin tunnet ikäraajat ja sisältömerkinnät -testi.
- Joko ennen tai jälkeen voi perehtyä/kerrata ikäraajat ja sisältömerkit Kavin materiaalista (alla)

Ikäraajat (Kavi)

- Tietoa ikärajoista ja sisältömerkinnöistä

Parempaa pelikulttuuria -oppituntimalli (MLL) (S!)

- "Oppituntimallin tavoitteena on pohtia miten omaa ja muiden hyvinvointia ja myönteistä vuorovaikutusta voi rakentaa peleissä ja niiden ulkopuolella."
- **Reilua pelikulttuuria** (MLL): "Kerro osallistujille seuraavasti. Pelikasvatustutkija Mikko Meriläinen Tampereen yliopistosta avaa pelikulttuuria ja peliharrastusta. Video tarjoaa vinkkejä, miten jokaisen pelaajan kannattaa huolehtia hyvinvoinnistaan. Katsokaa yhdessä video ja keskustelkaa sen jälkeen pienissä ryhmissä kysymysten avulla. Kesto 3:34 min."
- **Miten toimit pelissä** (Nuortennetti): Testaa, miten toimit pelissä
- **Nuku, syö, liiku, pelaa: Digiarjen kellotaulu** (MLL): Tarkastellaan omaa ajan- ja median käyttöä sekä digiarkea tekemällä kellotaulu päivän kulusta.

Miten hyvin tunnet pelien ik...
<https://www.nuortennetti.fi/netti-ja->

Ikäraajat - Kavi
<https://kavi.fi/ikarajat/>

Parempaa pelikulttuuria- op...
<https://www.mll.fi/tehtavat/paremp>

Reilua pelikulttuuria
YouTube-video • 3 minuuttia

Miten toimit pelissä? - Nuor...
<https://www.nuortennetti.fi/netti-ja->

Nuku, syö, liiku, pelaa - Man...
<https://www.mll.fi/tehtavat/nuku-sy>

Opiskelutaidot

Opiskelutaitojen oppimista on hyvä harjoitella tietoisesti myös niin, että samalla ei opiskella minkään oppiaineen sisältöjä vaan keskitytään täysin esimerkiksi muistitekniikoihin tai tietokoneen käyttöön.

Opin ja taidan –materiaaleista löytyy erilaisia sisältöjä ja tehtäviä mm. keskittymiseen, muistiin painamiseen ja tiedon työstämiseen liittyen.

Tavoitteet:

O1 Oppilas oppii keskittymisen ja aloittamisen taitoja

O2 Oppilas oppii muistiin painamisen ja muistista palauttamisen taitoja

O3 Oppilas oppii tiedon työstämisen ja muokkaamisen taitoja

Esimerkkejä Classroomista

4. luokka

Opiskelutaidot

- Tavoitteena olevat opiskelutaidot O1-O3 ...
- O1-O3 10 kikkaa koulunkäyntiin
- O1-O3 Oppimiseen vaikuttavat tekijät
- O1 Keskittymis-, läsnäolo- ja tietoisuush...
- O2 Muistipelejä
- O3 Classroomin käyttö
- O3 Tietokoneen käyttö 4 lk.

7. luokka

Opiskelutaidot

- Tavoitteena olevat opiskelutaidot O1-O3 ...
- O1-O3 Oikeus oppimiseen (Lapsenoikeuk...
- O1-O3 Videoita oppimistekniikoista (Tee ...
- O1-O3 Opiskeluvinkkejä
- O2 ja O3 Kokonaisuuden hallinta (SI)
- O1 Vinkkejä ja harjoituksia keskittymiseen
- O2 Tutkitaan lukunopeutta ja työmuistia.

Hankkeen aikana tuotetut materiaalit

Oikealla on esimerkki hankkeen aikana itse tuotetusta materiaalista, jossa perehdytään tietokoneen peruskäyttöön. Materiaaleista löytyy sekä 4. että 7. luokan oppilaille opiskelutaitoihin liittyvää tietoa ja tehtäviä mm. tietokoneen ja Classroomin peruskäytöstä sekä työskentelyergonomiasta.

Tavoitteet:

- O1** Oppilas oppii keskittymisen ja aloittamisen taitoja
- O2** Oppilas oppii muistiin painamisen ja muistista palauttamisen taitoja
- O3** Oppilas oppii tiedon työstämisen ja muokkaamisen taitoja

TIETOKONE TUTUKSI

4 lk

SISÄLTÖ

- 4. [Tietokoneen käsittely](#)
- 5. [Käynnistäminen](#)
- 6. [Sammuttaminen](#)
- 7. [Selain: yleistä](#)
- 8. [Selain: yläpalkki](#)
- 9. [Näppäimistö](#)
- 10. [Hiiri](#)
- 11. [Kosketuslevy: toiminta](#)
- 12. [Kosketuslevy: harjoittelua](#)
- 13. [Hiiren ja kosketuslevyn käytön harjoituksia](#)
- 14. [Näytön asetukset](#)
- 15. [Käyttöjärjestelmä](#)
- 16. [Ohjelma \(softa\)](#)
- 17. [Tallennus](#)
- 18. [Resurssienhallinta](#)
- 19. [Oheislaitteet ja bluetooth](#)
- 20. [Bluetooth](#)
- 21. [Tulostaminen](#)
- 22. [Ergonomiasta](#)

Tunnetaidot

Tunnetaidot ovat kykyä havaita, ilmaista ja säädellä omia tunteita. Tunnetaidoilla on suuri merkitys ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa: kun ymmärtää omia tunteita, osaa myös ymmärtää toisten tunteita ja toimintaa. Opin ja taidan – materiaaleissa tunnetaitoja harjoitellaan toiminnallisina menetelmin sekä 4. että 7. luokalla. Hankkeessa kehitettiin myös kohdeluokille soveltuva fyysinen pakopeli ”Kadonneet tunteet”.

Tavoitteet:

T1 Oppilas oppii tunteiden tunnistamisen taitoja

T2 Oppilas oppii omien ja toisten negatiivisten tunteiden käsittelyn taitoja

T3 Oppilas oppii omien ja toisten positiivisten tunteiden herättelyn taitoja

Esimerkkejä Classroomista

4. luokka

Tunnetaidot

- Tavoitteena olevat tunnetaidot T1-T3 ja it...
- T1 T1 Taidelähtöisiä menetelmiä tunnetai...
- T1-T3 Jotain rajaa! -opetusaineisto
- T1-T3 Synkeän louhoksen seikkailu
- T1-T3 Hyvän mielen tehtävät ja taitomerkki
- T1-T3 Tunnetaitoharjoituksia
- T1-T3 Lisää tunnetaitoharjoituksia
- T1-T3 Kuuntelemisen taito

7. luokka

Tunnetaidot

- Tavoitteena olevat tunnetaidot T1-T3 ja it...
- T1 Taidelähtöisiä menetelmiä tunnetaitoi...
- T1-T3 Omat tunteet ja tunteiden tunnista...
- T1 Pelejä ja leikkejä tunteiden tunnistami...
- T1 tunnetaitoharjoituksia (7 min. -)
- T2, T3 Omien tunteiden sanoittaminen 15...

Itsearviointit

Jokaiseen Opin ja taidan -aihealueeseen liittyy myös oppilaan itsearviointi, johon voidaan vastata sekä siirryttäessä uuteen aihealueeseen että kun aihealue on käsitelty. Oikealla on esimerkkikysymys liittyen tunnetaitojen itsearviointiin.

Tavoitteet:

T1 Oppilas oppii tunteiden tunnistamisen taitoja

T2 Oppilas oppii omien ja toisten negatiivisten tunteiden käsittelyn taitoja

T3 Oppilas oppii omien ja toisten positiivisten tunteiden herättelyn taitoja

Tunnetaitojen itsearviointi

riikka.sorjamaa@sallacampus.fi [Vaihda tiliä](#)

Ei jaettu

* Pakollinen kysymys

Tunteiden tunnistaminen

1 tähti = kaipaan lisää harjoitusta
2 tähteä = osaan jo aika hyvin
3 tähteä = osaan todella hyvin

Kuinka hyvin osaat mielestäsi tunnistaa ja nimetä omia tunteitasi? *

1 2 3

☆ ☆ ☆

Yhteistyötaidot

Halu ja kyky toimia muiden kanssa, muiden mielipiteiden huomioiminen ja omien mielipiteiden ja ajatusten esittäminen tilanteeseen soveltuvalla tavalla ovat tärkeitä taitoja sekä koulumaailmassa että sen ulkopuolella.

Opin ja taidan –materiaaleista löytyy paljon erilaisia yhteistyötaitoja kehittäviä tehtäviä. Myös ”Kadonneet tunteet” –pakopelissä harjoitellaan yhteistyötaitoja, kun toimitaan ryhmänä. Opettaja voi peliä ohjatessaan kiinnittää erityistä huomiota ryhmän toimintaan ja havainnoida oppilaiden yhteistyötaitoja sekä myös ohjata oppilaita toimimaan ryhmässä.

Tavoitteet:

Y1 Oppilas oppii yksin ja yhdessä työskentelyn taitoja

Y2 Oppilas oppii kohtaamisen, kuuntelemisen ja keskustelun taitoja

Y3 Oppilas oppii palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja

Esimerkkejä Classroomista

4. luokka

Yhteistyötaidot

- Tavoitteena olevat yhteistyötaidot Y1-Y3 ...
- Y1 Yhteispelejä
- Y1 Pelejä ja leikkejä yhteishengen rakent...
- Y1 Hyvän koulukaverin tuntomerkit (muo...
- Y1 Kaveritaidot luokan someryhmässä (M...
- Y1 Tilannekortit kaveritaidoista (käy myö...

7. luokka

Yhteistyötaidot

- Tavoitteena olevat yhteistyötaidot ja itse...
- Y1 Pelejä ja leikkejä yhteishengen rakent...
- Y1 Digipelejä yhteistyö- ja kaveritaidoista
- Y1 Ryhmätyöharjoituksia + palautekysely...
- Y1, Y2 Kummitunti (MLL)
- Y1, Y2 Koulurauhaan liittyvä mobiilipeli
- Y1 Sarjakuvatehtävä ryhmän säännöistä/...

Opettajalle

- Tunti- ja lukuvuosisuunnitelmat
- Muiden koulujen tuntisuunnitelmia
- Google classroom opettajan ohjeet
- Sisältöalueisiin liittyvää materiaalia
- Formatiivisen arvioinnin menetelmiä
- Digitaalinen osaaminen (e-perusteet)

Työkaluja ja vinkkejä

- Sovelluksia
- Digiosaajapassit merkein
- Ryhmiin jakautumisen ideoita

Opin ja taidan lisämateriaali

Opin ja taidan –lisämateriaalissa on lisäksi mm.

- Valmiit vuosikello- ja tuntisuunnitelmapohjat
- Esimerkkejä muiden koulujen tuntisuunnitelmista, joita voi käyttää apuna Opin ja taidan –tuntien suunnittelussa
- Opettajalle ohjeet Google Classroomin käyttöön
- Apuja formatiiviseen arviointiin
- Linkkejä pedagogisiin sovelluksiin

Opin ja taidan vuosikello

	A	B	C	D	E
1	Opin ja taidan vuosikello				
2	Viikko	Kuukausi	Oppitunti	Oppitunnin teema	Aihe
3	33	elokuu	1	Opiskelutaidot	Oppiaineen esittely, tavoitteet ja Digitaidot/tietokoneen käyttö
4	34	elokuu	2	Opiskelutaidot	Digitaidot/Tietokoneen käyttö
5	35	elokuu	3	Opiskelutaidot	
6	36	syyskuu	4	Yhteistyötaidot	Yksin ja yhdessä työskenteleminen
7	37	syyskuu	5	Yhteistyötaidot	Kohtaaminen
8	38	syyskuu	6	Yhteistyötaidot	Kuunteleminen
9	39	syyskuu	7	Yhteistyötaidot	Keskusteleminen
10	40	syys/lokakuu	8	Tunnetaidot	
11	41	lokakuu	9	Tunnetaidot	
12	42	syysloma			
13	43	lokakuu	10	Tunnetaidot	

Opin ja taidan vuosikello ja tuntisuunnitelmapohjat

Opin ja taidan –kokonaisuuden lukuvuosi- ja tuntisuunnittelua varten materiaaleista löytyy pohjat vuosikellolle ja tuntisuunnitelmille.

Tuntisuunnitelmat sisältävät

- Tunnin aiheen
- Tavoitteet
- Opiskeltavat digitaidot
- Tehtävät
- Materiaalit

Opin ja taidan tuntisuunnitelmat

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	Opin ja taidan tuntisuunnitelmat								
2	Viikko	Oppitunti	Teema:	Yhteistyötaidot	Opiskelutaidot	Tunnetaidot	Hyvinvointitaidot	Digitaidot	Muistiinpanot
3			Aihe	Esim. Yksin ja yhdessä työskenteleminen					
4			Tavoitteet	tähän tunnin tavoitteet					
5	32	1	Digitaidot	mitä digitaitoja tunnilla opitaan?					
6			Tehtävät	tähän linkitetään tehtävät					
7			Materiaalit	ja tähän tehtävien tekoon tarvittavat materiaalit yms.					
8									
9									
10			Aihe						

Yhteystiedot

Mikäli olet kiinnostunut tutustumaan Opin ja taidan – materiaaliin tai ottamaan sen käyttöön, niin olethan yhteydessä Sallan perusopetuksen rehtoreihin, joiden ajantasaiset yhteystiedot löydät kunnan verkkosivulta osoitteesta <https://www.salla.fi/palvelut/sivistys-ja-koulutuspalvelut/sivistystoimisto/>

Opin ja taidan –materiaalin keräämiseen ja tuottamiseen ovat osallistuneet Sallan kunnasta
Marja Myllykangas, FT, Sivistysjohtaja
Outi Kettunen, Sallatunturin koulun johtaja
Jenni Tervo, Kirkonkylän koulun johtaja
Nea Viitanen, opettaja
Ilari Kuittinen, opettaja
Riikka Sorjamaa, FT, projektipäällikkö

